

Új kisorgonák

Hock Bertalan orgonaművész részére, a művész tervei alapján készült az a hordozható, pozitív (Truhenorgel), melynek Varga László taksonyi orgonaépítő volt a kivitelezője. A mechanikus, csúszkaladás hangszer feltűnően kicsiny méretű (75x60x80 cm), súlya mindössze 86 kg. Diszpozíciója: Födött 8', Csövesfuvola 4', Principál 2', Sesquialtera 2' (az utóbbi csak c¹-től a diszkontban lett kiépítve). A kisorgona regiszterei – a négylábas kivételével – basszusdiszkont részekre osztottak.

A kecskeméti református templomban állította fel a szegedi Kohlmann+Pusker Kft. új mechanikus,

csúszkaladás kisorgonáját. A függesztett pedállal is ellátott orgona hangképe: Bourdon 8', Rohrlöte 4', Principal 2', Quint 1 1/3', Regal 8'.

A tari r.k. templom régi orgonáját 1867-ben építette Komornyik Ferdinánd pesti mester. A hangszer az idők folyamán javíthatatlanul tönkrement. A régi orgonaházba Keve József budapesti orgonaépítő készített új, mechanikus, csúszkaladás hangszert, melynek ünnepélyes megáldására 1996. szeptember 29-én került sor. Az orgona diszpozíciója: man.: Fafedett 8', Principál 4', Csöfuvola 4', Oktáv 2', Zügősip 1 1/3'+1', ped.: Apertabass 8'.

Orgonás előadói szemináriumok

A LFZF orgona tanszakán idén november 5-én a Régi Zeneakadémia Bach-termében Karsten Gyldendorf (Dánia) kurzust tartott D. Buxtehude műveinek korhű előadásmódjáról mintegy ötven-hatvan fős hallgatóság előtt.

A tanszak szervezésében a következő előadás és kurzus 1997. január 7-én kedden délután 4-től este 8 óráig lesz a Bach-teremben, ezt a dél-német orgonazenéről Josef Mittschitzky, az ottobereuni apátság orgonistája tartja.

„Műemlék orgonák Erdélyben”

címmel a kolozsvári Polis Kiadó gondozásában jelent meg Dávid István összefoglaló munkája régi erdélyi és partiumi orgonákról. A több mint ezer hangszer adatait tartalmazó,

mutatókkal ellátott könyvet mintegy 150 fekete-fehér és színes fotó díszíti. A kiadvány 25000 lejért vásárolható meg, Magyarországon 2200 Ft-os áron a Balassi Kiadó terjeszti.

XVIII. századi magyar egyházzenei művek újra-bemutatója – VIII.

Folytatódik az Erdődy Kamarazenekar és Kórus (koncertmester: Szefcsik Zsolt) sorozata (szerkesztő: Farkas Zoltán) Pest-Buda barokk templomaiban.

1996. november 2-án az újlaki Sarlós Boldogasszony-plébániatemplomban elhangzott Georg Druschetzky (1745–1819) – életrajzát lásd: Magyar Egyházzene III (1995/96) 507 – Esz-dúr miséje No. 2 (1791) és Georg Lickl (1769–1843) – életrajzát lásd: Magyar Egyházzene III (1995/96) 509 – c-moll Requiemje (1830).

Vezényelt: Székely Balázs, közreműködött: Bodrogi Éva (szoprán), Gémes Katalin (alt), Kéring László (tenor) és Cser Péter (basszus).

A templomot művészettörténeti szempontból Fejérdy Tamás mutatta be.

A továbbiakban Farkas Zoltán zenetörténetész műsorkísérő füzetéből idézünk.

A Pressburger Zeitung 1791 augusztus 6-i száma tudósít arról, hogy a St. Salvator-templomban Druschetzky új miséjét mutatták be, amelynek előadásában Batthyányi hercegprímás virtuóz fúvósegyüttese is részt vett, s a mű a legkeresettebb művészek előadásá-

ban szólt meg. A kompozíció a zeneszerző második miséje, melyben jellemző módon megkülönböztetett szerep jut a fúvós hangszereknek. A szólókat vagy a kórustételeket keretező hangszeres ritornelleket szinte kivétel nélkül a klarinétokra, fagottokra és kürtökre bízta a zeneszerző. A többi hangszer csak harmóniakitöltő, figuratív szerepet játszik. A mű egyik forrásából kiderül, hogy Druschetzky elképzelhetőnek tartott olyan előadást is, amelyben a hegedűket két oboa, vagy egy harmadik és negyedik klarinét pótolja, tehát ebben az esetben a zenekari kíséret kizárólag fúvós hangszereken szólalhat meg. Az Esz-dúr misében az énekes szólókkal meglehetősen takarékosan bánt a zeneszerző. A kor misekompozícióiban különös gondnal megzenésített szövegrészekre Druschetzky is nagy figyelmet fordít. A Gloria „Qui tollis” szakaszát a már említett fúvós hangszeregyüttes megnyerő dallamú szólója vezeti be. A korban szokatlan, hogy a zeneszerző dúr hangnemben kezdi e súlyos szövegrész feldolgozását, de a vokális szolamok belépése után a zenei

folyamat mollba fordul. A *Credo* „*Et incarnatus*” szakasza ugyanazzal a tipikus, nemesen érzelmes dallammal indul, amely a kor mise-teremtésének egész sor művében, többek közt Haydn több miséjében is felbukkan. A hangszeres főszerep természetesen itt is a klarinétnak jut. Noha a zeneszerzőnek nem a fúgaszerkesztés a legerősebb oldala, a hagyomány által megkövetelt helyeken, az *Credo* „*et vitam venturi*” zárószakaszában és az egész művet lezáró *Dona nobis pacem* tételben mégis kórusfúgát alkalmaz. Említést érdemel a *Sanc-tus* és a *Benedictus* tétel zenekari kíséretének áttört hangszerelése, melyben az alapvetően instrumentális érdeklődésű zeneszerző a legelőnyösebb oldaláról mutatkozik be. A *Benedictus* pasztorális dallamvilága megintcsak a kor miseirodalmának tipikus vonása.

A *c-moll Requiem* Lickl öt requiemje közül a legnagyobb szabású alkotás. Legfőbb erénye a rövid, de mindig igen karakterisztikus témá-

kat felvonultató szakaszokból való építkezés, a világos formálás, a választékos hangszerezés, s a műfaj komor fenségének érvényre juttatása, aminek fő eszköze a rézfúvósok fanfárszerű használata. A *Dies irae* kevésbé színpadias, mint a kor számos hasonló tétele, mégis drámai ereje magával ragadó. Lickl több kortársával ellentétben rendkívül jó érzékkel eleveníti fel a régies imitációs stílust. Fugatói és kórusfúgái sohasem keltik az erőltettség érzését, hanem a mű leghatásosabb rétegéhez tartoznak. A zeneszerző dallamvilága az olasz bel canto opera világával rokon (a *Domine Jesu* basszuszólóját vagy a *Benedictus* indulószerű melódiáját említhetjük példaként.) A különféle stíluselemek változatos s mégis egységes nyelvvé forrnak össze a *c-moll Requiem*ben, s erőteljes kompozíciót eredményeznek, amely méltó rá, hogy a modern hangverenygyakorlat felelevenítse.

Farkas Zoltán

OMCE-hírek

A Cecília Egyesület 1996. november 17-én tartotta idei közgyűlését a Központi Szeminárium dísztermében. Takács Nándor püspök-elnök megnyitóját után megemlékeztek a tíz éve elhunyt Bárdos Lajosról. Tardy László társelnök beszámolt a társulat munkájáról, és vázolta az 1997-es év terveit, amely évben az OMCE megalakulásának centenáriuma lesz. A közgyűlést követően a püspök vezetésével ünnepélyes vesperást tartottak az egyetemi templomban.

November 22-én, Szent Cecília ünnepén Takács Nándor püspök misét mutatott be a budapesti Szent István-bazilika Szent Cecília-oltárájánál.

Az OMCE is csatlakozott a Bárdos Társaság megemlékező programjához, amelynek fő eseménye november 16-án a Zeneakadémia tanácstermében tartott konferencia volt. (Ez alkalomra jelentette meg a Magyar Egyházzene, mellékletként, a Magyar Kórus c. folyóirat 80., 1950-ben betiltott számát.)

Református zeneiskola Enyingen

1996 szeptemberében kezdte meg Enyingen működését Magyarország első református zeneiskolája, melyet a hajdan enyingi Török Bálint szolgálatában állott Tinódi Lantos

Sebestyénről neveztek el. Az iskola vezetésére Ócsai Judit kapott megbízást. Az intézmény november 10-én tartotta zárslóavató ünnepségét.

Felhívás

A Liszt Ferenc Emlékmúzeum Schubert Baráti Köre felhívja a magyar egyházzeneészeket Franz Schubert születése 1997-ben esedékes 200. évfordulójának méltó megünneplésére, a komponista egyházzenei alkotásainak első-sorban istentiszteleti keretben történő előadásával. A felhíváshoz Társaságunk is csatlakozik.

1997-ben a romantikus zene két másik óriására is emlékezhetünk. Jövőre lesz Felix Mendelssohn-Bartholdy halálának 150., és Johannes Brahms halálának 100. évfordulója. Az évfordulók nemcsak a ritkán vagy soha nem

hallott egyházzenei művekre irányíthatják rá figyelmünket, hanem alkalmat adnak arra is, hogy átgondoljuk a romantikának az egyházzene történetében játszott szerepét és e kor egyházzenejének a mai gyakorlatban való alkalmazhatóságát. Ne hagyjuk, hogy ezek az évfordulók is annyira nyom nélkül múljanak el, mint Anton Bruckner halálának elfeledett századik évfordulója – 1996-ban.

„Koncertkalendáriumunkhoz” várjuk a előzetes híradásokat zenés istentiszteletekről és egyházzenei áhitatokról, vállalkozó együttesek számára javaslatokat is teszünk.